

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล รวมทั้งเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน อาจารย์ที่ปรึกษา ระดับเงินเดือน สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา โดยมีสมมติฐานการวิจัย 5 ข้อ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน
2. อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน
3. อาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน
4. อาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน
5. อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์พยาบาลซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา มีประสบการณ์การทำงานในบทบาทอาจารย์พยาบาลอย่างน้อย 1 ปี ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ที่เปิดดำเนินการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2538 ซึ่งมีจำนวนวิทยาลัยพยาบาล ทั้งหมด 23 แห่ง จำนวนอาจารย์พยาบาล 262 คน เลือกโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา จำนวน 15 คน และจากการค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามนี้มีจำนวน 1 ชุด ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล เครื่องมือวิจัยนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน และตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างและทำการสุ่มด้วยตนเอง แล้วนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงานวิจัยของวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทำการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ โดยใช้ระยะเวลาการรวบรวมข้อมูลประมาณ 4 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-PC คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การใช้สถิติทดสอบ t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า คะแนนการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 354.32 หมายความว่าระดับของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อจำแนกการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาลออกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านความรู้และสติปัญญาของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นตัวของตัวของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา และด้านสัมพันธภาพกับนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับสูง (70.86, 35.86, 28.86, 29.09, 68.45 ตามลำดับ) ส่วนด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านร่างกายของนักศึกษา ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคม

ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษาและด้านการพัฒนาเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่พิจารณารายด้านอยู่ในระดับปานกลาง (16.92, 40.07, 32.94, 31.26 ตามลำดับ)

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์-พยาบาลกับตัวแปรภูมิหลัง ซึ่งได้แก่ อายุ ประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา ระดับเงินเดือน สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา

2.1 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์-พยาบาล จำแนกตามอายุ พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์พยาบาลที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคมของนักศึกษา ด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนักศึกษาและด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์-พยาบาล จำแนกตามประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา 11 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในรายด้านและโดยรวม สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์-พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์-พยาบาลจำแนกตามระดับเงินเดือน พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนแตกต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือน 11,000 บาทขึ้นไป มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนสมรรถนะทางด้านสังคมของนักศึกษา ด้านการพัฒนารมณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาและโดยรวม สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 5,000-7,999 บาท และ 8,000-10,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนสมรรถนะทางด้านความรู้และสติปัญญาของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของนักศึกษา ด้านการพัฒนาเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา และด้านสัมพันธภาพกับนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 5,000-7,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนสมรรถนะทางด้านร่างกายของนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 8,000-10,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาลจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษากิจการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีข้อค้นพบและอภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษากิจการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล พบว่า อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีคะแนนเฉลี่ย การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา เท่ากับ 354.32 (คะแนนสูงสุด = 500)

อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านความรู้และสติปัญญาของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา และด้านสัมพันธภาพกับนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ยกเว้นด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านร่างกายของนักศึกษา ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคมของนักศึกษา ด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษาและด้านการพัฒนาเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง จึงเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และเป็นข้อสังเกตว่าไม่มีระดับสูงมาก หรือต่ำมากเลย เหล่านี้สามารถอธิบายได้ว่า อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีการรับรู้บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาบางส่วนไม่ตรงกันกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคาดหวังของสังคม บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษายังมีความไม่ชัดเจน ทำให้อาจารย์พยาบาลไม่ทราบแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องและสอดคล้องกัน การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และวิทยาลัยพยาบาลบางแห่งมีการระบุบทบาท และแนวทางการปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ชัดเจน มีเพียงการกำหนดบทบาทเป็นประเด็นกว้าง ๆ เท่านั้น

ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ของอาจารย์พยาบาล อาจารย์จึงต้องศึกษาด้วยตนเองหากมีความสนใจ ในบางแห่งมีการชี้แจงโดยการจัดอบรม สัมมนา อาจารย์ที่ปรึกษา ให้อาจารย์พยาบาลที่ดำรงบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารับรู้และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีระดับสูงมากหรือต่ำมาก แสดงให้เห็นว่าอาจารย์พยาบาลรับรู้และให้ความสำคัญในบทบาทด้านต่าง ๆ ค่อนข้างเท่า ๆ กัน แต่การที่อาจารย์พยาบาลไม่รับรู้บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างชัดเจน และถูกต้องตรงกันก่อนปฏิบัติงาน จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังที่ Hardy and Conway (1988) ได้กล่าวว่าคุณคนจะมีความรู้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้ดีขึ้น เกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญคือ การรับรู้บทบาท และความสามารถในบทบาทของคุณคนผู้ดำรงบทบาทนั้น อีกทั้งการพิจารณาถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท และความเข้าใจบทบาทร่วมกันของผู้ดำรงบทบาทและผู้ที่เกี่ยวข้องจะช่วยลดความรู้สึกลำบากในการดำรงบทบาทของคุณคน อันจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จึงควรมีการ

กำหนดบทบาทและแนวทางการปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ของอาจารย์พยาบาลให้ชัดเจน และให้เข้าใจตรงกัน ทั้งระหว่างอาจารย์พยาบาลที่ดำรงบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้บริหาร อาจารย์อื่น ๆ ผู้เกี่ยวข้อง และนักศึกษา เพื่อให้อาจารย์พยาบาลสามารถปฏิบัติหน้าที่ตาม บทบาทได้ อย่างถูกต้อง ครบคลุม ไม่มีความรู้สึกลำบากใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทดังกล่าว ซึ่งกำหนดบทบาทดังกล่าวควรระบุเป็นลายลักษณ์อักษร บอกขอบเขตของงานที่ชัดเจน รวมทั้ง มีการประชุมพิเศษหรือจัดอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย โดยเฉพาะ อย่างยิ่งสำหรับอาจารย์พยาบาลทุกคนที่เริ่มปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

สำหรับรายละเอียดของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละด้าน และรายชื่อมีกิจกรรมที่น่าสนใจนำเสนออีกปรายดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านความรู้และสติปัญญาของนักศึกษา พบว่า คະแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อ พิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายข้อพบว่า ติดตามผลการเรียนของนักศึกษาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ แนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ยกย่องชมเชยนักศึกษา ที่เรียนได้ดีเพื่อพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ให้กำลังใจนักศึกษาที่เรียนอ่อนเพื่อพัฒนาปรับปรุงตนเอง ได้ดี ให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาด้านการเรียน เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความกระตือรือร้นที่จะ เรียนรู้และพัฒนาตนเอง ให้คำปรึกษาโดยวิธีการฝึกให้นักศึกษาวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไข ปัญหาโดยใช้เหตุผล มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเป็นเพราะกิจกรรมดังกล่าว มีความสำคัญ อันจะช่วยนำนักศึกษาให้บรรลุสำเร็จในการศึกษาทางด้านวิชาการ รวมทั้งเกิด สัมฤทธิ์ผลในการศึกษาทางพยาบาลศาสตร์ ดังที่ วัลลภา เทพัสติน ณ อยุธยา (2530) ได้ กล่าวว่าคุณครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาในการนำนักศึกษา ได้ บรรลุเป้าหมายตลอดระยะเวลาที่อยู่ในสถาบันจนจบออกจากสถาบันอุดมศึกษานั้นไป ซึ่ง เป้าหมายของการจัดการศึกษาที่สำคัญอันดับแรกก็คือ การพัฒนาทางด้านสติปัญญาให้เกิดแก่ ผู้เรียน (Mooney, 1991 cited by Chickering and Reisser, 1993) ภารกิจที่ สำคัญอันดับแรกของอาจารย์ที่ปรึกษาก็คือเรื่อง เกี่ยวกับการเรียน อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการ ศึกษาของนักเรียน (พรรณา มงคลวิทย์, 2527) เช่นเดียวกับ ฮาร์โรลด์ (1981 อ้างถึงใน สมพร สุทธิสังข์, 2532) ที่พบว่านักเรียนต้องการให้ครูที่ปรึกษาช่วยเหลือทาง ด้านการพัฒนาสติปัญญาเพื่อปรับปรุงการเรียนเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณนิภา ธรรมวิรัช (2528) ที่พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าตนเอง ได้ปฏิบัติหน้าที่ของ

อาจารย์ที่ปรึกษาทางด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก เป็นส่วนใหญ่เช่นกัน จากข้อสนับสนุนดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อาจารย์พยาบาลมีการรับรู้ต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านนี้ว่ามีความสำคัญ จึงทำให้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านความรู้และสติปัญญาของนักศึกษาอยู่ในระดับสูง

1.2 ด้านการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของนักศึกษา พบว่าคะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องให้คำปรึกษาโดยวิธีการช่วยให้ศึกษามองเห็นถึงปัญหาที่แท้จริงที่ต้องขบคิดและเผชิญ มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าเนื่องจากกิจกรรมดังกล่าวเป็นกระบวนการของการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาโดยตรง ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้มองเห็นถึงปัญหาที่แท้จริงของตนเองก่อน จึงจะสามารถให้การช่วยเหลือและสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามสภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาลในปัจจุบันจะเห็นว่ามีการะงานต่าง ๆ มาก นอกเหนือจากการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อีกทั้งการกระทำกิจกรรมนั้น ก็ยังต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรที่จะพูดคุยกับนักศึกษา ทำให้ในบางครั้งอาจารย์เองมองข้ามในจุดนี้ไป และให้ความสำคัญกับนักศึกษารายที่มีปัญหามาขอรับคำปรึกษา มากกว่านักศึกษาที่มองปัญหาของตนเองไม่ออกว่าคืออะไร หรือไม่ทราบว่าตนกำลังประสบปัญหาอยู่หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ มยุรีสิงห์ ไช่มุกข์ (2526) ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนมากจะช่วยแก้ไขปัญหาก่อนที่ผู้ที่มีปัญหาจะมาปรึกษา หรือมีปัญหที่อาจารย์ที่ปรึกษาจำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ หรือช่วยแก้ไขเท่านั้นเพราะไม่เช่นนั้นแล้วอาจารย์ที่ปรึกษา จะต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์ดูทุกคนอย่างละเอียด

ส่วนในเรื่องศึกษาและประเมินลักษณะความเป็นตัวของตัวเองของนักศึกษานั้น อาจารย์พยาบาลมีโอกาสนในการปฏิบัติไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองของนักศึกษาจะบังเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนให้มีการติดต่อของอาจารย์กับนักศึกษา ขยายออกจากความเป็นทางการในชั้นเรียนไปสู่ความไม่เป็นทางการในสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน (Pascarella and Terenzini, 1991) และอาจารย์มีความสม่ำเสมอที่จะแสดงออกซึ่งการเคารพ การดูแลเอาใจใส่ เต็มใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษา (Chickering and Reisser, 1993) อันทำให้อาจารย์ได้มีโอกาสนเรียนรู้ และรู้จักกับนักศึกษาของตนอย่างดี และสามารถส่งเสริมการพัฒนาให้เกิดขึ้นแก่นักศึกษาได้ในที่สุด แต่ในกรณีของอาจารย์พยาบาลนั้น

จะเห็นว่าอาจารย์มีภาระงานและงานพิเศษอื่น ๆ มาก อาจารย์พยาบาลซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมักพบนักศึกษาโดยส่วนใหญ่เพียงเพื่อแจ้งผลการศึกษาเป็นสำคัญ อาจารย์พยาบาลไม่มีโอกาสที่จะเรียนรู้ ศึกษา และประเมินลักษณะความเป็นตัวของตัวเองของนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ เพื่อนำข้อมูลมาใช้สำหรับสนับสนุนส่งเสริมนักศึกษาของตนเองได้ถูกจุดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการที่จะแนะนำนักศึกษา ในประเด็นของวิธีการเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง ลักษณะความเป็นตัวของตัวเองที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งอาจารย์พยาบาลจะแนะนำนักศึกษาของตนได้ดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับว่า อาจารย์คนนั้นได้เรียนรู้ศึกษาพื้นฐาน และลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษาแต่ละคนมากน้อยเพียงใด อีกทั้งจากสภาพของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ส่วนใหญ่มีการกำหนดบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ไม่ชัดเจน บางแห่งไม่มีการกำหนด จึงทำให้การรับรู้บทบาทในเรื่องดังกล่าวไม่ชัดเจน เกิดความลำบากใจที่จะปฏิบัติในบทบาทเรื่องดังกล่าว

1.3 ด้านการพัฒนาบุรณการของนักศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายชื่อ พบว่า ให้คำปรึกษาและแก้ไขนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านค่านิยม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางด้านค่านิยมในสังคมปัจจุบัน มีคะแนนเฉลี่ยในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่าค่านิยม ความเชื่อของบุคคลนั้นเกิดขึ้นภายในจิตใจหล่อหลอมมาตั้งแต่เยาว์วัยโดยซึมซับเข้ามาอย่างไม่ได้พิจารณาและไม่รู้ตัว (Sanford, 1962) โดยรับมาจากบิดามารดา วัด โรงเรียน สื่อต่าง ๆ และแหล่งอื่น ๆ การจะสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาบุรณการที่มีค่านิยมที่เหมาะสม และพัฒนาความพอเหมาะพอดีให้เกิดขึ้นได้นั้น ส่วนหนึ่งก็คือ การให้การปรึกษาแนะนำและในการสนทนาเป็นรายบุคคล (Chickering and Reisser, 1993) ดังที่ Pascarella and Terenzini (1991) ระบุว่าผลกระทบของวิทยาลัยต่อทัศนคติและคุณค่าของนักศึกษานั้น มีความสัมพันธ์ระหว่างการติดต่อของอาจารย์กับนักศึกษา กับการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและค่านิยม โดยมีผลเปลี่ยนแปลงด้านบวกเกี่ยวกับการไม่เห็นแก่ตัว และการทำหน้าที่ของพลเมืองที่ดี จึงเห็นว่าการติดต่อรหว่างอาจารย์พยาบาลกับนักศึกษาในความดูแลยิ่งมากเท่าใด ก็จะมีผลต่อการให้คำปรึกษาและแก้ไขนักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านค่านิยม รวมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางด้านค่านิยมในสังคมปัจจุบันได้อย่างเต็มที่ แต่ในความเป็นจริงของอาจารย์พยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า อาจารย์พยาบาลมีภาระงานและ

ปริมาณงานที่มาก อีกทั้งต้องรับผิดชอบนักศึกษาจำนวนมากจากการที่มีจำนวนอาจารย์น้อยกว่ากรอบอัตรากำลังที่ควรจะเป็น ทำให้ครูผู้ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาค่านิยมของนักเรียน ปฏิบัติบทบาทดังกล่าวอย่างไม่ได้เต็มที่นัก แต่ความตั้งใจจริงของครูประกอบกับความรักความหวังดีต่อนักเรียน จะเป็นแรงสำคัญที่โน้มน้าวนักเรียนให้มีค่านิยมด้านดี และละค่านิยมด้านไม่ดีได้มากกว่าแรงอื่นใด (นิรมล สวัสดิบุตร, 2530) โดยเฉพาะจากสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งนักศึกษาจะพักอยู่ในหอพักวิทยาลัยพยาบาล เป็นส่วนใหญ่ และอยู่ในบริเวณเดียวกันกับบ้านพักของอาจารย์พยาบาล โอกาสที่อาจารย์จะใช้ความได้เปรียบในด้านนี้ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาค่านิยมให้เกิดขึ้นในนักศึกษา จึงเป็นประเด็นสำคัญที่อาจารย์พยาบาลทุกคนควรได้คิดพิจารณา ทบทวน และหาวิถีทางการปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักศึกษาให้มากที่สุด และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลจะต้องวางแนวทางการปฏิบัติบทบาทในด้านนี้ให้ชัดเจนขึ้น เพื่ออาจารย์-พยาบาลเกิดการรับรู้ต่อบทบาท และดึงความสามารถที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

1.4 ด้านสัมพันธภาพกับนักศึกษา พบว่า คณะแผนกเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายข้อพบว่า ติดต่อกับหรือพบปะกันอย่างสม่ำเสมอในแต่ละภาคการศึกษา มีการนัดพบนักศึกษาในความดูแลอย่างไม่เป็นทางการในโอกาสพิเศษ ร่วมกันจัดเวลาที่ว่างตรงกันเพื่อพบปะสนทนาและให้คำปรึกษาแนะนำ มีคณะแผนกเฉลี่ยในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากเหตุผลสำคัญคือ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กำลังประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากร อัตราส่วนอาจารย์ : นักศึกษาเท่ากับ 1 : 16 ทำให้อาจารย์พยาบาลต้องรับภาระที่หนักในการนิเทศการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษา โดยนิเทศนักศึกษากลุ่มละ 16-20 คน ตลอดทั้งปีเพราะมีนักศึกษาหลายหลักสูตร หลายชั้นปี (กระทรวงสาธารณสุข, 2537) อีกทั้งการที่ต้องรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่เข้ามาเป็นอาจารย์พยาบาล ทำให้อาจารย์พยาบาลเหล่านี้มีประสบการณ์การทำงานไม่มากเท่าที่ควร ทำให้อาจารย์พยาบาลต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนรู้ที่จะปฏิบัติบทบาทหลัก ซึ่งได้แก่ การสอน รวมทั้งบทบาทอื่น ๆ การที่จะใช้เวลาเพื่อปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาจึงค่อนข้างจำกัด สอดคล้องกับผลวิจัยของ ดาราวร คงจา (2534) ที่ว่าอาจารย์ในวิทยาลัยแต่ละคน มีปริมาณงานที่ปฏิบัติโดยเฉลี่ย 53 ชั่วโมง/สัปดาห์ ซึ่งปฏิบัติงานเกินมาตรฐานการทำงานของมหาวิทยาลัยกำหนด 23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการให้คำปรึกษา ตามทัศนะของทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา พบว่าประสบปัญหาเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยมีเวลาพบปะกับนักศึกษา มากที่สุด (นวลจันทร์ รมณารักษ์, 2530) ซึ่งสอดคล้องกับภักตรา จันทปัญญาศิลป์ (2519) และ ละออ ชุตติกร (2520) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ที่ปรึกษามุ่งงานด้านการสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเพียงพอ นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีสิ่งจูงใจ ซึ่งอาจเป็นค่าตอบแทน หรือว่าเป็นภาระงานอย่างหนึ่ง ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีผลทำให้ผลิตไม่เห็นความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา และมักคิดว่าการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้รับประโยชน์

1.5 ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านร่างกายของนักศึกษา พบว่า คณะแผนกเฉลี่ยการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายชื่อ พบว่า ติดตามและเยี่ยมเยียนในระหว่างที่มีปัญหาสุขภาพ หรือมีการลาป่วย มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อธิบายได้ว่านักศึกษาพยาบาล ลังกัต กระทรวงสาธารณสุข เป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนจากสถาบันต้นสังกัดในการศึกษาเล่าเรียน จนจบหลักสูตรตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งถ้านักศึกษามีปัญหาไม่อาจศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดนักศึกษาจะต้องรับผิดชอบเงินทุนในช่วงระยะเวลาอื่นที่นอกเหนือไปจากกฎระเบียบเอง ซึ่งปัญหาทางด้านสุขภาพย่อมเกิดผลเสียต่อนักศึกษาในด้านการเรียน บางครั้งอาจทำให้เสียสิทธิในการสอบปลายภาค บางกรณีอาจทำให้หมดสภาพการเป็นนักศึกษา อาจารย์พยาบาล จึงได้เห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก ส่วนในข้ออื่น ๆ นั้นมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาพยาบาลเป็นบุคคลซึ่งสถาบันได้พยายามหล่อหลอมให้เป็นผู้นำทางสุขภาพแก่ประชาชนทั่วไป รวมทั้งมีความรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพเป็นอย่างดี การจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ก็ยังมุ่งเน้นในเรื่องของภาวะสุขภาพและความเจ็บป่วย ทำให้เชื่อได้ว่านักศึกษาสามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้ดีในระดับหนึ่ง อาจารย์พยาบาลในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาจึงไม่เข้าไปลงลึกในด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านร่างกายของนักศึกษามากนัก

1.6 ด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคมของนักศึกษา พบว่า คณะแผนกเฉลี่ยการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายชื่อ พบว่า แนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายใน

ในและภายนอกวิทยาลัย กระตุ้นหรือจัดโอกาสให้มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่า เป็นเพราะอาจารย์พยาบาลรับรู้ต่อบทบาทดังกล่าวควรปฏิบัติในระดับปานกลาง และอาจารย์พยาบาลเองก็ไม่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติบทบาทเหล่านี้ได้โดยตรงนัก จากการที่ในวิทยาลัยพยาบาลจะมีงานกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งจะมีอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมและอาจารย์อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ เป็นผู้ดำเนินการโดยตรงอยู่แล้ว ส่วนในเรื่องให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อนและการปรับตัวในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน แนะนำเกี่ยวกับการรู้จักเลือกคบคน แนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ ก็มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล และอาจารย์เองเชื่อว่าเป็นเรื่องที่นักศึกษาสามารถปรับตัวได้เอง โดยไม่ต้องมีการแนะนำจากอาจารย์มากนัก อาจารย์พยาบาลจึงรับรู้ต่อบทบาทนี้ว่าควรปฏิบัติในระดับปานกลาง อีกทั้งการปฏิบัติบทบาทดังกล่าวจะต้องอาศัยความใกล้ชิดสนิทสนมกันพอสมควรระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา นักศึกษาจึงจะกล้าเข้ามาขอคำปรึกษาแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ สภาพปัจจุบันจะเห็นว่าอาจารย์พยาบาลมีภาระงานมาก เวลาพบปะนักเรียนน้อยมาก การที่จะมีการพูดคุยกันในเรื่องดังกล่าวจึงเกิดขึ้นได้น้อย ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทด้านนี้อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น อย่างไรก็ตามการให้คำปรึกษาด้านสังคมส่วนตัวมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตนักศึกษา ในการสร้างความสำเร็จในชีวิตและการศึกษาในมหาวิทยาลัย องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษา นอกจากองค์ประกอบในด้านสติปัญญาแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (สุมน อมรวิวัฒน์, 2518) ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจึงควรรับรู้ต่อบทบาทของตนให้ถูกต้อง สอดคล้องกับความเป็นจริงและพัฒนาความสามารถส่วนตนในอันที่จะปฏิบัติบทบาทด้านนี้ให้อยู่ในระดับสูงยิ่งขึ้น

1.7 ด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายชื่อ พบว่า เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความเป็นผู้มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อธิบายได้ว่า อาจารย์พยาบาลมีการรับรู้ต่อบทบาทว่าตนควรเป็นผู้ที่เป็นตัวอย่างที่ดีต่อนักศึกษาในทุก ๆ เรื่อง ดังการวิจัยของละออ ชูติกร (2521) ที่พบว่าลักษณะอารมณ์ที่สำคัญที่สุดของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ควรมี ได้แก่ การมีอารมณ์มั่นคง หนักแน่น ไม่โกรธง่าย เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

1.8 ด้านการพัฒนาเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษารายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณากิจกรรมต่าง ๆ เป็นรายข้อ พบว่า แนะนำแนวทางการวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายชีวิต แนะนำนักศึกษาให้รู้จักวางแผนอาชีพของตนเอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อธิบายได้ว่านักศึกษายาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นนักศึกษาทุนเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาจะต้องกลับไปปฏิบัติงานยังแหล่งที่ตนได้รับทุนมา โดยปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพเป็นที่แน่นอนอยู่แล้ว ทำให้อาจารย์พยาบาลรับรู้ต่อบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา และปฏิบัติตามบทบาทเพียงในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ นวลจันทร์ ร่มณารักษ์ (2530) ที่พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติว่าพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษายาบาล ด้านอาชีพมีอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน และการศึกษาของ นวลจันทร์ มาตยภุทธ (2532) ที่พบว่า นักศึกษาต้องการบริการให้คำปรึกษาด้าน "การตัดสินใจเลือกอาชีพ" เป็นอันดับรองสุดท้าย

เมื่อพิจารณาในเรื่องแนะนำและกระตุ้นให้วางแผนรูปแบบการดำเนินชีวิตของตนเอง หลังสำเร็จการศึกษา เช่น การแต่งงาน สิ่งที่น่าสนใจ สถานะในสังคม ฯลฯ แนะนำแนวทางการเลือกคู่ครอง การครองชีวิตครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อระดับปานกลางเช่นกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ นวลจันทร์ มาตยภุทธ (2532) ซึ่งพบว่านักศึกษายาบาลมีความต้องการบริการให้คำปรึกษาด้าน "การเตรียมตัวแต่งงาน" เป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้ อธิบายได้ว่าอาจเป็นเพราะว่า เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องของชีวิตในอนาคตส่วนตัวของแต่ละบุคคล และไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อนักศึกษามากนักหากอาจารย์ไม่ปฏิบัติ ประกอบกับการศึกษายาบาลจะต้องศึกษาในวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ หากเกิดการผิดพลาดเพียงเล็กน้อยอาจทำให้เสียชีวิตได้ และการประยุกต์ทฤษฎีมาใช้ในทางปฏิบัติจนเกิดความชำนาญตามกระบวนการพยาบาลนั้น นักศึกษาจะต้องมีความมุ่งมั่นในการศึกษาอย่างมาก

อีกทั้งนักศึกษายาบาลส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง ใช้ชีวิตอยู่ในหอพักที่ทางวิทยาลัยจัดให้ ในขณะที่เรียนภาคทฤษฎีและฝึกภาคปฏิบัติ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัย โดยเคร่งครัด ทำให้นักศึกษาไม่มีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างออกไป พัฒนาด้านจิตใจและสังคมใน ด้านนี้จึงมีน้อย เหล่านี้จึงเป็นผลให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ด้านการพัฒนาเป้าหมายชีวิตของนักศึกษาเพียงระดับปานกลางเท่านั้น

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีอายุแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาสมรรถนะทางด้านสังคมของนักศึกษา ด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ของนักศึกษา และด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ สมยศ นาวิกการ (2521) ที่ว่าความสามารถในการทำงานจะเรียนรู้ได้ในระหว่างวัยต่าง ๆ และจะเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ รวมทั้งแนวคิดของ Dyer (1967 cited by Welches, 1974) ที่ระบุว่าอายุเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำงานของพยาบาลให้มีความแตกต่างกันได้จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารการศึกษายพยาบาล ควรสนับสนุนอาจารย์พยาบาลให้ได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนให้มีการจัดแบ่งเวลาเพื่อให้อาจารย์พยาบาลได้มีโอกาสร่วมกันประเมินผลและทบทวนการทำงานร่วมกัน ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อช่วยกันส่งเสริมความรู้และแนวทางปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยให้อาจารย์พยาบาลที่มีอายุมากกว่าเป็นแกนนำ โดยอาจทำในรูปของการประชุม อบรมหรือสัมมนาก็ได้

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา 11 ปีขึ้นไป มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในรายด้านและโดยรวม สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 1-5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาอารมณ์ของนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบ-

การดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรพนนิภา ธรรมวิรัช (2528) ที่พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีระยะเวลาที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติบทบาทแตกต่างกัน โดยอาจารย์ที่มีระยะเวลาที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 1-3 ปี เห็นว่าตนปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับน้อยกว่าอาจารย์ที่มีระยะเวลาที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป ถึงมากกว่า 9 ปี อธิบายได้ว่าประสบการณ์ในอดีตมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทั้งนี้เพราะได้รับและเข้าใจว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรเลี่ยง หรือไม่ควรเลี่ยง ดีหรือไม่ดี ตลอดจนทำให้เป็นผู้มีความรอบคอบ มีเหตุผลและสามารถเลือกทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้องเหมาะสม (Kirk, 1981 อ้างถึงใน สุนิสา วัลยะเพ็ชร์, 2533) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันย่อมทำให้บุคคลมีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไปด้วย โดยการมีประสบการณ์มากย่อมทำให้บุคคล มีความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติหรือรับผิดชอบได้ดี และยังสามารถจะคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า (Nigro and Nigro, 1984) สอดคล้องกับ ฟาริดา อิบราฮิม (2523) ที่ว่าในช่วงแรกของการทำงาน จะมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และมีความคาดหวังในการทำงานสูง แต่ขาดประสบการณ์ ทักษะและแนวทางการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง ทำให้ไม่สามารถทำงานได้สำเร็จตามที่หวังไว้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษาน้อย มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทต่ำกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่า ดังนั้นวิทยาลัยพยาบาล จึงควรพิจารณาถึงการจัดนักศึกษาพยาบาล แต่ละชั้นปีให้อยู่ในการดูแลของอาจารย์พยาบาล โดยคำนึงถึงอายุ และประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่านักศึกษาแต่ละชั้นปี มีสภาพปัญหาและความต้องการแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในช่วงการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ตั้งแต่เรื่องการเรียน การมีสัมพันธภาพใหม่ ความเป็นอยู่ ฯลฯ จึงย่อมต้องการการดูแลที่ใกล้ชิดจากอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ที่เข้าใจเขาได้อย่างแท้จริง อีกทั้งการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบด้วยว่า ควรปฏิบัติในเรื่องใดมากน้อยแค่ไหน เพื่อว่าบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถสนับสนุน ช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาการในนักศึกษาปี 1 ได้อย่างแท้จริง

4. ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามระดับเงินเดือน พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม พบว่า อาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือน 11,000 บาทขึ้นไป มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนสมรรถนะทางด้านสังคมของนักศึกษา ด้านการพัฒนารมณ์ของนักศึกษา ด้านการพัฒนาคติของนักศึกษา ด้านการพัฒนากฎการของนักศึกษา และโดยรวม สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 5,000 - 7,999 บาท และ 8,000 - 10,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการพัฒนสมรรถนะทางด้านความรู้และสติปัญญาของนักศึกษา ด้านการพัฒนาคติของตนเองของนักศึกษา ด้านการพัฒนเป้าหมายชีวิตของนักศึกษา และด้านสัมพันธภาพกับนักศึกษาสูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 5,000 - 7,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการพัฒนสมรรถนะทางด้านร่างกายของนักศึกษา สูงกว่าอาจารย์พยาบาลที่มีระดับเงินเดือนระหว่าง 8,000 - 10,999 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า เงินเดือน เป็นปัจจัยค่าจูง ที่ถ้าอยู่ในระดับที่ดี บุคคลจะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ แต่ถ้าไม่เป็นไปตามที่ต้องการ ผู้ปฏิบัติงานจะเกิดความไม่พึงพอใจในงาน (Herzberg, 1959) และจรรยา อร่ามกุล (2528) กล่าวว่า ความพร้อมทั้งในด้านส่วนตัว ความเป็นอยู่ อัตราเงินเดือน รายได้ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริม ให้อาจารย์แสดงบทบาทการให้คำปรึกษาแนะนำได้อย่างเต็มที่

5. เปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 และเมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าอาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 เหล่านี้บ่งชี้ว่าสถานภาพสมรส และวุฒิการศึกษาของอาจารย์พยาบาล ไม่อาจอธิบาย

การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างชัดเจนนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพ การปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีลักษณะที่ คล้ายคลึงกัน การทำงานอยู่ในระบบเดียวกัน ทั้ง โครงสร้างองค์กรและการบริหารงาน จึงทำให้การรับรู้บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยแตกต่างกันนัก สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยพร วิชชาวุธ (2521) ที่กล่าวว่า คนเรามีประสบการณ์ที่คล้าย ๆ กัน เกี่ยวกับสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ การรับรู้สิ่งเร้านั้นย่อมมีความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจในบุคคลนั้นที่เกิดขึ้นจากการจูงใจ ดังที่ วรรณวิไล จันทราภา (2529) กล่าวว่าปัจจัยด้านการจูงใจเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อประสิทธิภาพและคุณภาพใน การปฏิบัติงานของบุคคล ซึ่งปัจจัยด้านการจูงใจนี้เป็นได้ทั้งการจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเอง ร่วมกับการจูงใจที่ได้รับจากการกระตุ้นภายนอกตัวบุคคล ซึ่งการจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจของบุคคลนั้นมากที่สุด ดังนั้น การที่อาจารย์พยาบาล ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาโดยตำแหน่ง กับโดยความสมัครใจ จึงน่าจะมีผล ให้อาจารย์พยาบาล มีการรับรู้และยอมรับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา และปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ได้แตกต่างกันด้วย

อีกทั้งอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติงานอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลทั้งหมด ก็มีได้มี ตำแหน่งเป็น "วิทยาจารย์" ทุกคน ยังมีอาจารย์พยาบาลส่วนที่มีตำแหน่ง "พยาบาลวิชาชีพ" เข้ามาปฏิบัติราชการในวิทยาลัยพยาบาล และอาจารย์พยาบาลจำนวนนี้ยังได้รับมอบหมายให้ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาอีกด้วย ตำแหน่งของอาจารย์พยาบาลเป็นสิ่งที่แสดงถึงสถานภาพ และ ช่วยให้บุคคลรู้สึกมั่นคงในงาน ซึ่ง Herzberg and others (1959) ได้เห็นว่า สถานภาพ และความมั่นคงในงาน เป็นปัจจัยค่าจูงใจที่มีผลกระทบต่อความไม่พอใจในงานที่ทำ และช่วย ให้คนสามารถหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจต่าง ๆ ดังนั้น อาจารย์พยาบาล ที่มีตำแหน่ง "พยาบาลวิชาชีพ" จึงน่าจะมีแนวโน้มของความรู้สึกไม่พึงพอใจในการทำงาน เกิดขึ้นได้ อันจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาได้ ทำให้การ พิจารณาเพียงตัวแปร ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส ไม่อาจระบุได้ว่าการปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างใด อีกทั้งการศึกษาดุริณธรรมก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้อาจารย์พยาบาลที่มีระดับ การศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก การอบรมเป็นการพัฒนาบุคลากรวิธีหนึ่งที่มีมุ่งจะ เพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ และทำที่ต่าง ๆ อันเป็น

กระบวนการที่เป็นระบบและมีความต่อเนื่องกัน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2521) และเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคคล เป็นการสอนให้คนได้เรียนรู้ และเข้าใจถึงหลักวิทยาการ และวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องทันสมัยและเหมาะสม ซึ่งเป็นการสร้างเสริมคุณวุฒิและสมรรถภาพในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (อุทัย หิรัญโต, 2523) การที่วิทยาลัยพยาบาลบางแห่งมีการจัดอบรม สัมมนาเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา และหลักปฏิบัติในการให้คำปรึกษาแนะแนว จึงย่อมเป็นผลให้อาจารย์พยาบาลเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มขึ้น และมีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้ด้วยดี ดังนั้น การอบรมเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา จึงน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลทำให้อาจารย์พยาบาลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลควรสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาล โดยอาจจัดในรูปของการประชุมในเทศ การเปิดโอกาสให้เรียนรู้ การปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษากับอาจารย์พยาบาลที่มีอายุ และประสบการณ์มากกว่าก่อนที่จะได้ปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาจริง ๆ
2. อาจารย์พยาบาลควรจัดเวลาที่จะพบปะ ปรึกษาหารือซึ่งกันและกัน เพื่อส่งเสริมความรู้ แนวทางการปฏิบัติบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลแก่นักศึกษาให้มากที่สุด
3. อาจารย์พยาบาลจะสามารถปฏิบัติตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างดีได้ สิ่งสำคัญอันดับแรก คือ ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จะต้องมีการกำหนดนโยบายในเรื่องนี้ให้ชัดเจน อีกทั้งมีการกำหนดบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาขึ้นอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรมีความชัดเจนครอบคลุมและเหมาะสมกับสภาพของการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
4. จากการที่อาจารย์พยาบาลที่มีลักษณะภูมิหลัง ในเรื่อง อายุ ประสบการณ์การทำงานอาจารย์ที่ปรึกษา และระดับเงินเดือนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท

อาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน จึงควรนำไปใช้พิจารณาในการแต่งตั้งอาจารย์พยาบาล ให้เป็น อาจารย์ที่ปรึกษา แก่นักศึกษาแต่ละชั้นปี รวมทั้ง จำนวนนักศึกษา ที่จะจัดให้อยู่ในความดูแล ของอาจารย์พยาบาลแต่ละคนด้วย โดยจัดให้อาจารย์พยาบาลที่มีอายุ ประสบการณ์การทำงาน อาจารย์ที่ปรึกษามาก และมีระดับเงินเดือนสูง ได้ดูแลนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีภาวะ เสี่ยงต่อการออกกลางคันมากกว่านักศึกษาชั้นปีอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาเหล่านี้เพิ่มเรียน สำเร็จจากชั้นมัธยมศึกษา และเมื่อเข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาต้องปรับตัวต่อ ความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของการศึกษาพยาบาล อาจทำให้นักศึกษาบางส่วนไม่แน่ใจในตนเองว่าได้เลือกสาขาวิชาที่ตนมีความถนัด และสนใจจริง ๆ หรือไม่ โดยการพิจารณาจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทำได้โดยจัดให้อาจารย์พยาบาลที่มีคุณลักษณะ ดังกล่าวได้ดูแลนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และจัดให้อาจารย์พยาบาลที่มีลักษณะไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะ ข้างต้น ดูแลนักศึกษาชั้นปีที่สูงขึ้น ซึ่งต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการเรียนและการปรับตัว น้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 พร้อมกันนี้จำนวนนักศึกษาที่จะจัดให้อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่มี คุณลักษณะไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะข้างต้น ก็ควรจะน้อยลงไปในสัดส่วนที่พอเหมาะด้วย เพื่อ อาจารย์เหล่านี้สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะช่วยอธิบาย การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ ที่ปรึกษาของอาจารย์พยาบาลเพิ่มขึ้น เช่น สภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์พยาบาล แรงจูงใจ การเตรียมตัวเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ความสนใจในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
2. ควรศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษายาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข